

NotatDato: 15.06.2018
Arkivsak: 2018/11004-8
Saksbehandlar: josaksd

Til: Liz Eva Tøllefsen

Frå: Jostein Aksdal Elizabeth Warren, David Aasen Sandved

Kulturminnefagleg fråsegn med motsegn til kommuneplan for Kvam - Arealdel 2018 - 2030**Samandrag**

Hordaland fylkeskommune har vurdert forslag til arealplan som regional sektorstyresmakt innan kulturminnevern. Kulturminne og kulturmiljø er ein ikkje-fornybar ressurs som skal vernast i en heilskapleg miljø- og ressursforvaltning. Både som vitenskapleg kjeldemateriale og synlege element i omgjevnadane, skal desse ressursane gje varig grunnlag for nålevande og framtidige generasjonar sin kunnskap om kulturarv.

Omsynet til kulturminne skal sikrast i all lokal, regional og nasjonal utvikling og arealplanlegging. Kommunane har hovudansvaret for å identifisere, verdsetje og forvalte verneverdige kulturminne i tråd med nasjonale mål, jf. dei nasjonale forventningane kommunal og regional planlegging. Kvam herad har lagt ned eit omfattande arbeid i planprosessen. Kvam herad er rikt på fornminne og summen av arealkonfliktar er liten.

Forslag til vedtak

1. Utval for kultur og idrett og regional utvikling fremjar **motsegn** til kommuneplanen arealplan for Kvam herad, 2018-2030, på følgjande punkt:
  - a. Akvakultur AK27 - grunna stor konflikt med det overordna kulturlandskapet og fjorden som historisk og førhistorisk lei.

Motsegn fell bort dersom akvakulturområdet vert tatt ut av planforslaget eller at ny plassering/omfang tek omsyn til dei kjende kulturminneverdiane i området.
  - b. Arealføremål OPT50 – utviding av aldersheim - grunna konflikt med automatisk freda kulturminne kyrkjestad frå mellomalder id 97444

Motsegn fell bort dersom avgrensinga av arealføremålet OPT50 vert lagt utanfor kulturminnet id 97444 med sikringsone.
  - c. Sentrumsføremål S8 Straumshaugen - grunna konflikt med automatisk freda kulturminne og uavklarte kulturminne.

Motsegn fell bort om S8 vert teken ut av planen i si noverande form og ny arealbruk sikrar gravminnet.

- d. N17/N18 og N20 - grunna konflikt med automatisk freda kulturminne og uavklarte kulturminne.

Motsegn fell bort om N18 og N20 vert tatt ut av planen

- e. F18 vist som framtidig fritidsbebyggelse - grunna konflikt med automatisk freda kulturminne og uavklarte kulturminne.

Motsegn fell bort om ein legg F18 inn igjen som LNF

- 2. Utval for kultur, idrett og regional utvikling har følgjande særskilde merknader når det gjeld kulturminne:

- a. Hordaland fylkeskommune rår til at det må innarbeidast generelle føresegner knytt til omsyn til kulturminne av lokal, regional og nasjonal interesse må takast med i planføresegner.
- b. Alle automatisk freda kulturminne bør visast på plankartet som omsynssone d (H730), bandlagt etter kulturminnelova. Omsynssonar for bevaring av kulturmiljø i tråd med kulturminneplan (H570) og for bandlegging må takast med i arealplankart og planføresegner.
- c. Det er ikkje gjennomført arkeologiske registreringa i heile kommuneplanen sitt areal. Fylkeskommune må ta atterhald om nye byggeområde, spreidd busetnad og spreidd næring inntil § 9 i kulturminnelova er oppfylt. Dette gjeld både land- og sjøområde.
- d. Den mellomalderske kyrkjegarden er eit automatisk freda kulturminne. Innafor mellomalderkyrkjegarden er gravlegging berre tillate i gravfelt som har vore i kontinuerleg bruk etter 1945. Gravfelt som ikkje har vore i bruk etter 1945 skal ikkje brukast til gravlegging. Alle inngrep i grunnen eller andre tiltak som kan verke inn på det automatisk freda kulturminnet er ikkje tillate med mindre det ligg føre dispensasjon frå kulturminnelova.
- e. Nedlagde kyrkjestadar frå mellomalderen er og automatisk freda kulturminne. Alle inngrep i grunnen eller andre tiltak som kan verke inn på det automatisk freda kulturminnet er ikkje tillate med mindre det ligg føre dispensasjon frå kulturminnelova.

Saksutgreiing

Fylkesrådmannen viser til at grunnlagsmaterialet lagt ut i saka har enkelte manglar med omsyn til framtidig arealbruk. Framtidig sti i Strandebarm er ikkje vurdert i kommuneplanen. Etablering av sti gjev ofte ny arealbruk som då ikkje er vurdert opp i mot kulturminneverdiar. Bruken av konsekvensutgreiing er heller ikkje konsistent. Der omfattande konflikt er påvist kan ikkje Kvam herad rå til ny arealbruk utan å gå grundigare inn i konfliktnivå og vise avbøtande tiltak. Fleire tiltak kjem i kontakt med kulturminne Hordaland fylkeskommune har forvaltningsansvar for. Riksantikvaren har gjeve innspel til forvaltningsområda der direktoratet er fagmynde, her gjeld dette dei automatisk freda kyrkjestader frå mellomalderen. Bergens Sjøfartsmuseum sitt ansvarsområde er marine kulturminne og omfattar derfor sjø- og strandområda, samt vann og vassdrag. Bergens Sjøfartsmuseum gjev etter forskrifta til kulturminneloven marinarkeologisk fråsegn i høve tiltak som rårar sjøbotnen.

Konsekvensutgreiing - kulturminne

Kunnskap frå arbeid med kulturminneplanen er ikkje brukt systematisk i kulturminnetema under konsekvensutgreiinga. I nokre få område er viktig kulturminne fanget opp i konsekvensutgreiinga og tatt omsyn til, som for eksempel det såkalla Hansanaust ved ferjekai i Tørvikbygd. I fleire tilfelle peike

konsekvensutgreiinga på stor grad av konflikt mellom nytt arealbruk og kulturminnetema, men det er ikkje tatt omsyn til dette eller foreslått avbøtande tiltak.

Omsynssoner pbl §11-8

I planomtale til kommuneplan, s. 28, er det eit mål at viktige kulturmiljø får eigne omsynssonar før endelig vedtak av arealdelen. Det er viktig at kommunen gjer dette før arealplan vert vedteken, slik at viktige kulturminne vert gjort synleg og det vert enklare å forvalte kulturminneinteressene opp mot andre interesse.

Alle automatisk freda kulturminne bør visast på plankartet som omsynssone d, bandlagt etter kulturminnelova, jf. pbl § 11-8, d (SOSI-kode H730). Me ber om at dette vert retta opp. Kulturminne og kulturmiljø som ikkje er freda kan òg ha verneverdi. Kulturminneplanen trekker fram fleire viktig kulturminne for Kvam herad. Desse bør visast på plankartet som omsynssone c, jf. pbl § 11-8, c (bevaring av kulturmiljø SOSI-kode H570).

Omsynssoner skal i utgangspunktet kombinerast med arealføremål som ikkje opnar for nye tiltak, til dømes LNF. Omsynsonene må vere store nok til at dei ikkje berre sikrar enkeltobjekt, men også omfattar dei omgjevnadene rundt kulturminnet på ein måte som sikrar kulturmiljøet.

Retningsliner for omsynssone c for bevaring av kulturmiljø (SOSI-kode H570) som sikrar verneføremål og føreseger for omsynssone d bandlegging etter kulturminnelova (SOSI-kode H730) er ikkje integrert i planføresegnene. Dette må takast med i planføresegnene.

Omsynssone d (SOSI-kode H730) – forslag til føreseger:

- I omsynssone d er det automatisk freda kulturminne. Arealet er bandlagt etter kulturminnelova § 4, jf. § 6. Tiltak eller inngrep som kan øydeleggje, skade, tildekke eller på annan måte utilbørleg skjemme kulturminnet mellombels eller permanent er ikkje tillatt, jf. kulturminnelova § 3. Tiltak som kan ha innverknad på automatisk freda kulturminne skal leggast fram for Hordaland fylkeskommune, jf. kulturminnelova §§ 3 og 8.»

Omsynssone c (SOSI-kode H570) – forslag til retningsliner

- Ved utarbeiding av reguleringsplanar og gjennomføring av tiltak på enkeltobjekt eller område innafor omsynssone kulturmiljø skal kulturhistoriske og antikvariske verdiar takast vare på og sikrast. Nye tiltak skal ivareta omsynet til kulturminne/kulturmiljø/kulturlandskap i området. Saker som gjeld tiltak i omsynssona som kan råka kulturminne av regional og nasjonal interesse skal sendast Hordaland fylkeskommune for vurdering.

Generelle føreseger

Dei generelle føresegnene er viktige for å få sikra omsynet til kulturminneinteressene jf. pbl § 11-9, nr. 7. Fylkesrådmannen ber difor om at ein i dei generelle føresegnene får inn at:

- Kulturminne og kulturmiljø skal vera ein integrert del av planlegging og søknad om tiltak. I all arealplanlegging skal kulturminnemiljø dokumenterast og det skal visast til korleis ein har søkt å ivareta dette gjennom planforslag og plantiltak.
- Verneverdige einskildbygningar og kulturmiljø og andre kulturminne skal i størst mogleg grad takast vare på som bruksressurs og verta sett i stand.
- Det skal dokumenterast at nye tiltak ikkje fører til skade eller utilbørleg skjemming av verneverdige kulturminne og kulturmiljø. Dersom kulturminne av regional og nasjonal interesse kan bli råka, skal saka leggast fram for Fylkeskonservatoren i Hordaland fylkeskommune som regional kulturminnemynde.

LNF-spreidd bustad

Eksisterande busetnad i LNF-område skal visast som spreidd busetnad med føreseger som gjer det lettare med påbygg, tilbygg, garasje mm. Fylkeskommunen saknar føreseger knytt til slik tiltak som sikre verneverdig kulturminne og tilpassing til omgjevnad.

Konsekvensutgreiing ny arealbruk

Planframlegget har i varierende grad gjort ei tilstrekkeleg konsekvensutgreiing. Dette har komplisert arbeid med fråsegn og ført til eit høgare konfliktnivå enn naudsynt. Hordaland fylkeskommune skal som delegert kulturminnemynde – gje fråsegn til alle areala som er med i framlegg til plan og dei som administrativt ikkje er tilrådd.

01. Ålvik

Det er KU vurdert i alt 9 tiltak her, 6 er tilrådd administrativt, eit er delvis tilrådd og to tiltak er ikkje tilrådd av rådmannen i Kvam. Ingen av dei nye tiltaka er i konflikt med kjente automatisk freda kulturminne, korkje gjennom arealbruk eller utilbørleg skjemming. Fylkesrådmannen ser likevel at kommuneplanen sin arealdel legg opp til stor auke i akvakultur både gjennom utvidingar og nyanlegg. Desse har manglar i utgreiinga med omsyn til utilbørleg skjemming av kulturminne og kulturlandskap. Andre tiltak som Damvegen har alt vore handsama som tiltak i fjorden, forlenginga vil difor i mindre grad vurderast som skjemmende, men vil måtte få krav om avklaring opp i mot kulturminneverdiane i området.

02. Fykse

Kommuneplanen sin arealdel legg opp til å utviding av akvakultur anlegg AK19 ved Vardaneset I - Tare. Fylkeskommunen viser til at dette er eit særdeles viktig del av fjordlandskapet. Områda på Vardaneset og Nanes er også viktige fornminneområde, der kulturminna ligg tett mot fjorden. Kulturminneverdiane er svært store i området og potensialet for utilbørleg skjemming etter kulturminnelova er difor svært stor. Fylkesrådmannen legg til grunn kommunen si vurdering av plassering og vurderer denne som mindre konfliktfull

03. Soldal

Det er vist til fire tiltak i denne delen av arealplanen. Ingen er tilrådd av administrasjonen. Ut i frå kjennskap til automatisk freda kulturminne er ingen av tiltaka i konflikt.

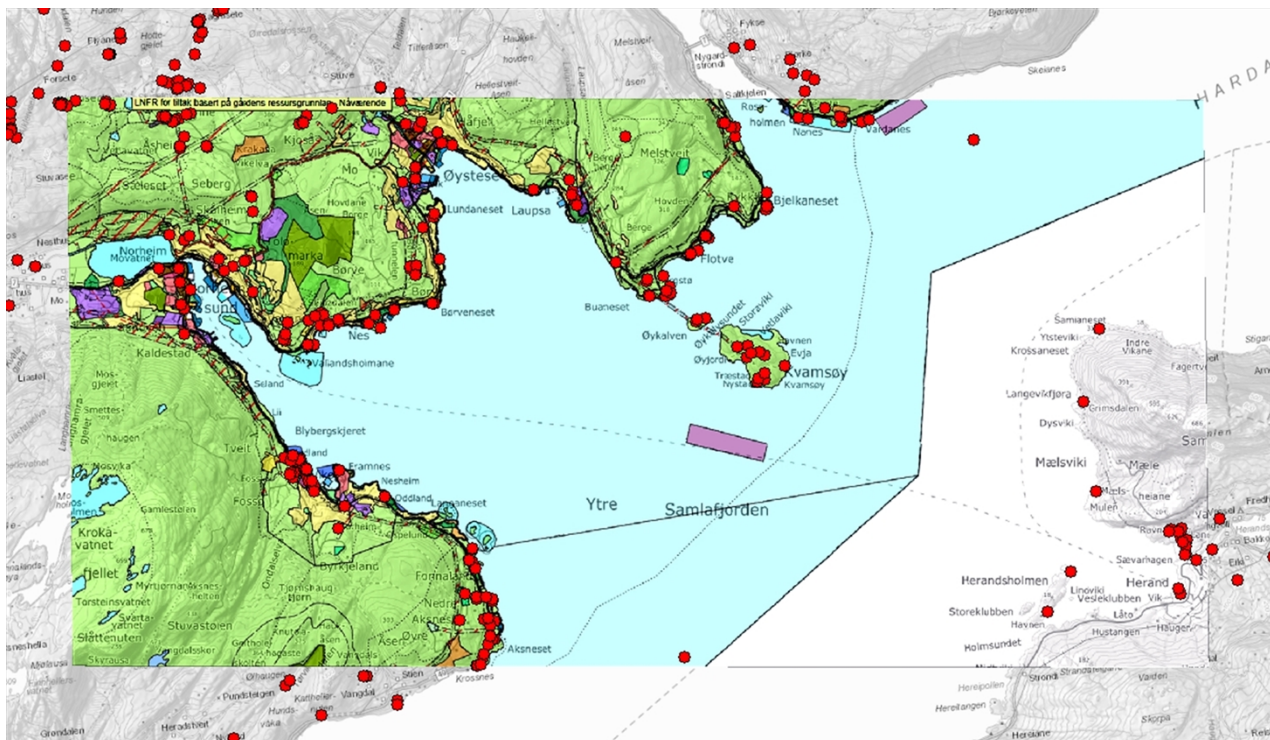
04. Øystese

I Øystese er det lagt fram 28 nye område med endra bruk - to av desse er i konflikt med automatisk freda kulturminne. Dette gjeld områda for akvakultur AK27 og område for offentleg og privat tenesteyting OPT50. Desse er kvar på sitt vis i konflikt med omsyn til automatisk freda kulturminne. Akvakultur ved Kvamsøy får stor negativ innverknad på områda rund Kvamsøy, Tjuvholmen og inne på fastlandet. Gravrøysene på Kvamsøy og Tjuvholmen ligg plassert på øyane for å signalisere ut i fjorden. Lik eins har vetestaden på Samlen vore signal til bygdelaga i Kvam. Fjordlandskapet er her sentralt, det er opent og unikt.

Foto av Kvamsøy, Tjuvholmen og Bjelkanes sett i frå Fykse på veg opp til Bjørkeveten (HFK)

Fjorden og innseglinga i førhistorisk tid inn til Øystese og Norheimsund har vore eit sentral del av den førhistorisk bruken i regionen. Her er eit svært stort tal automatisk freda kulturminne og her går og skiljet mellom ytre og indre Samlafjorden. Fjorden er sentral i kulturlandskapet, der vetestadane Bjørkeveten i Kvam og Samlaveten i Jondal deler fjordlandskapet opp, men samstundes står i relasjon til vetane på Varaldsøy. Øystese og Herand har vore leidangsområde med kjende nausttuffer frå mellomalder. Det førhistoriske fjordlandskapet viser att i bronsealderøysene langs fjorden.

Kart over kulturminnepunkt og AK 27 i Ytre Samlafjorden.

Akvakultur AK 27 ligg ein 500 meter sør for Kvamsøy. Storleiken på sona som er avsett til akvakultur er vel 1000x200 meter og vil vera svært eksponert i høve til fjernverknad på kulturminne og landskapet. Konsekvensutgreiinga drøfter ikkje visuell verknad eller omfang av konflikt. Ei passering i ein av dei viktigaste delane av fjordlandskapet i Hardanger skulle vore vurdert betre enn det konsekvensutgreiinga gjer. Fylkeskommunen viser vidare til pt. 2.5.1 i føresegnene, der ulike tilleggfunksjonane knytt til akvakultur vil kunne kome i konflikt med kulturminneverdiane i området. Fylkesrådmannen vurderer at føreslått volum og overflatestruktur vil verka sterkt negativt inn på opplevinga av fjordlandskapet.

Det er knytt motsegn til AK27 grunna stor konflikt med det overordna kulturlandskapet og fjorden som historisk og førhistorisk lei.

OPT50

Arealplanen legg opp til utviding av offentlig areal i samband med eksisterande aldersheim. Forvaltning av mellomalderkyrkjegardane er lagt til Riksantikvaren: «Arealbruksendringa, frå landbruk-, natur og friluftsområde, LNF, til offentlig/privat tenesteyting, som det vert lagt opp til innafor planareal OPT50 er i konflikt med den delen av Øystese gamle kyrkjestad som pr. i dag er utan moderne inngrep. Arealføremålet, offentlig/privat tenesteyting, opnar for omfattande tiltak som lite truleg vil kunne ivareta omsynet til kulturminnet på ein for kulturminneforvaltninga tilfredsstillande måte». Utviding av aldersheimen er i direkte konflikt med gravplass frå mellomalder og den fyrste kyrkjestaden i Øystese. Konsekvensutgreiinga viser sterk negativ verknad og skulle slik ikkje vore tilrådd.

Arealplanen viser og anlegg knytt til akvakultur, anlegg som ikkje er tilrådd av administrasjonen. For anlegget *Kvamsøy Tare* her viser Fylkesrådmannen til at dette anlegget vil få same negative konsekvens som AK 27. Dersom det vert tatt inn i kommuneplanen vil det vera knytt motsegn til også dette anlegget. Anlegget *Flotve – Tare* ligg tett ved land og automatisk freda kulturminne. Dersom Kvam tek inn dette anlegget i arealplanen tek vi atterhald om å fremje motsegn til dette.

05. Norheimsund

Straumshaugen S8

Kvam herad legg opp til fortetting og endra arealbruk på Straumshaugen S8, her ligg også gravhaugen ID 97503. Konsekvensutgreiinga viser at planlagt arealbruk får stor negativ konsekvens. Skildring av bustadområdet og illustrasjonsmaterialet i konsekvensutgreiinga viser at ynskt arealbruk er i konflikt med automatisk freda kulturminne. Gravhaugen er einaste attverande av mange i frå denne delen av Norheimsund. Fylkesrådmannen kan ikkje sjå at administrasjonen i Kvam si vurdering legg tilstrekkeleg tyngd i drøftinga og fremjar slik motsegn til S8.

B63 Sjurabakkane

Området som er spelt inn som framtidig bustadområde er mykje eksponert og ligg tett ved gravminnet ID 97443 Gullurdi. Deler av området som er lagt fram har og funn av no fjerna gravleggingar.

Fylkesrådmannen viser til Rådmannen i Kvam si vurdering av innspel og føreslått avkorting av arealet – etter vårt syn vil også denne delen av arealet ha potensiale for funn av automatisk freda kulturminne. Fylkesrådmannen legg til grunn at reguleringsplan vil kunne avklare eventuelle kulturminneverdiar.

Framlegg til arealdelen viser eit føreslått næringsareal på Valland, administrasjonen har ikkje tilrådd dette grunna jordvern. Fylkesrådmannen viser til det store talet kulturminne i området og at ei endra disponering frå LNF – L til næring- utleigehytter vil verka negativt inn på kulturlandskapet og kunne kome i konflikt med automatisk freda kulturminne under markoverflata. Det er knytt motsegn til ei slik endring om den vert aktuell.

06. Steinsdalen

Konsekvensutgreiinga viser fem tiltaksområde kor av 4 er tilrådd. Ingen av areala er i konflikt med kjente automatisk freda kulturminne. Det er likevel kjent funn og fjerna førhistoriske graver i områda ved N43. Fylkesrådmannen legg til grunn at reguleringsplanar for området vil avklare kulturminneverdiane.

07. Vikøy

I alt sju nye tiltak er konsekvensutgreidd her. Ingen kjende konfliktrar med automatisk freda kulturminne. Det er likevel eit høgt kulturminnepotensiale i dei ulike områda. Fylkesrådmannen viser til at ein ved etablering av ny arealbruk ikkje har avklart tilhøvet til eventuelle automatisk freda kulturminne. Me vil difor varsle eit generelt atterhald om automatisk freda kulturminne og bustadareal og område for spreidd busetnad.

08. Tørvikbygd

I alt elleve tiltak kor av fem er tilrådd, eit delvis tilrådd med endringar og fem ikkje tilrådd av administrasjonen i Kvam. Av dei tilrådde tiltaka er det ikkje kjent konflikt med automatisk freda kulturminne.

Bergens Sjøfartsmuseum viser til at dei har gjennomført marinarkeologiske undersøkingar ved Tørvikbygd ferjekai. Det er mellom anna eldre fortøyningsboltar i området som me ynskjer blir tekne omsyn til ved utbygging i området, sjølv om desse ikkje har noko formelt vern.

09. Innstranda

Her er i alt elleve tiltak, tre av desse er i konflikt med kjente automatisk freda kulturminne. Fleire av tiltaksområda har og eit stort potensiale for funn av freda kulturminne. Fylkesrådmannen viser til at ein gjennom reguleringsplan kan avklara eventuelle kulturminneverdiar. Når det gjeld areal for spreidd bustad må ein gjennom dialog med Fylkeskonservatoren få avklart kva prosess som vil gjelde for kvart enkelt område.

N17/N18 og N20 ligg alle ved Ljonesvågen, av desse ligg N20 i direkte konflikt med lokalitet frå steinbrukande tid ID 97451. I forlenging av N20 ligg N18 som utgjer strandsona og flomålet nedanfor lokaliteten. Hordaland fylkeskommune vil slik fremja til motsegn til N18 og N20 i kommuneplanen.

F18 er lagt fram som framtidig fritidsbebyggelse. I dag er her ei hytte som ligg tett ved gravrøys ID 97453. Denne ligg slik at det alt er gjort eldre skader på fornminnet. Å endre eigendomen frå LNF til framtidig fritidsbebyggelse vil opna for tiltak i tråd med ny arealstatus i nærføring til kulturminnet. Fylkeskommunen fremjar slik motsegn til denne endringa.

Bergens Sjøfartsmuseum:

- AK 14: Eit visst potensial for kulturminne grunna Skottehandelområde ved Ljonestangen. Fortøyningar på anlegget kan få begrensningar/krav om undersøking
- N 17, 18, 20: Eit visst potensial for kulturminne grunna nærleik til Skottehandelområde ved Ljonestangen.

10. Strandebarm

For denne delen av Kvam er det konsekvensutgreidd 26 nye tiltaksområde. Ingen av desse er i direkte konflikt med automatisk freda kulturminne. Kommuneplanen viser ein trase for gangveg i Strandebarm. Denne går i eit område som kan ha potensiale for funn av automatisk freda kulturminne.

Bergens Sjøfartsmuseum

- SBH 6: Me kjenner til at det har vore hamn nytta til handel med tømmer under Skottehandeltida. Høgt potensial for maritime kulturminne i området.
- AK 12: Svært djupt i området, et visst potensial grunna trelasthandel under Skottehandeltida (SBH 6)
- Selstein-Bakka-ytre Børsheim: Det har vore Skottehandel også her. Me er generelt negativ til å fjerna 25 meters byggjegrense i sjø i dette området. Marinarkeologiske undersøkingar ved regulering eller tiltak må påreknast.
- Risa: Eit visst potensial for kulturminne under vatn grunna Skottehandel i nærområda.

11. Oma

Konsekvensutgreiinga viser i alt tolv tiltaksområde i ny arealdel. Ingen av desse ligg i konflikt med kjende automatisk freda kulturminne. Fleire av områda har eit stort potensial for funn av fornminne. Fylkesrådmannen legg til grunn at dette kan avklarast gjennom reguleringsplan og dialog med Fylkeskonservatoren ut i frå synfaringar.

12. Mundheim

Arealplanen viser til åtte nye tiltaksområde. Ut i frå våre arkiv er det ikkje kjent automatisk freda kulturminne i desse.

Bergens Sjøfartsmuseum viser til at AK 2 er eit svært djupt i området, vi har ikkje noko her i våre arkiv. Det er som resten av Hardangerfjorden, et generelt potensial for marine kulturminne. N3: Me kjenner til at det har vore ei hamn i Gravdal som vart nytta til handel med tømmer under Skottehandeltida. Me reknar det for å vera et høgt potensial for maritime kulturminne i område. Krav om undersøking må påreknast.

Konflikt med nasjonale kulturminneverdiar

- Det er knytt motsegn til AK27 grunna stor konflikt med det overordna kulturlandskapet og fjorden som historisk og førhistorisk lei.
Motsegn fell bort dersom akvakulturområdet vert tatt ut av planforslaget eller at ny plassering/omfang tek omsyn til dei kjende kulturminneverdiane i området .
- To anlegg nord for Kvamsøy er vurdert i planframlegget (Kvamsøy Tare og Flotve – Tare), men ikkje tilrådd av administrasjonen. Anlegga vil ha same negative konsekvens og konfliktnivå som akvakultur AK 27.
Dersom ein vel å ta desse inn i kommuneplanen vil det vera knytt motsegn til desse anlegga.

- OPT50 - Utviding av tomt til aldersheimen er i direkte konflikt med gravplass frå mellomalder og den fyrste kyrkjestaden i Øystese. Konsekvensutgreiinga viser sterk negativ verknad - 3 og skulle slik ikkje vore tilrådd. Riksantikvaren ber Hordaland fylkeskommune om å gå til motsegn mot planframlegget sitt planområde OPT50 som er i omfattande konflikt med dette kulturminnet. Motsegn fell bort dersom avgrensing av arealføremålet OPT50 vert lagt utanfor kulturminnet id 97444 med sikringsone.
- Sentrumsføremaal S8 Straumshaugen er i konflikt med gravhaugen ID 97503. Konsekvensutgreiinga viser at planlagt arealbruk får stor negativ konsekvens. Gravhaugen er einaste attverande av mange i frå denne delen av Norheimsund, det er knytt motsegn til S8.
Motsegn kan trekkast om Sentrumsføremaal S8 vert tatt ut av planen slik den er vist, S8 er eit større areal og må reviderast i nytt plankart der omsyn til automatisk freda kulturminnet er styrande.
- N17/N18 og N20 ligg alle nede ved Ljonesvågen, av desse ligg N20 i direkte konflikt med lokalitet frå steinbrukande tid ID 97451. N18 ligg i strandsona nedafor kulturminnet og vil bryta med samanhengane i landskapet. Fylkeskonservatoren viser til at etablering av næringsareal N20 er i konflikt med automatisk freda kulturminne og etablering av næring i N18 vil vera utilbørleg skjemmande. Det er knytt motsegn til N18 og N20. *Etablering av N18 og N20 representerer ei utviding av eksisterande akvakulturanlegg. Arealbruken er i konflikt med ein buplass frå steinalder. Fagleg er det ikkje påvist andre slike i Kvam og kulturminnet er særst viktig. Motsegn kan trekkast om områda vert tatt ut av planen*
- F18 vist som framtidig fritidsbebyggelse i planutgreiinga og omtalt som utviding frå hytteområde i plan frå 2006. F18 er etter det me kan sjå ikkje del av godkjent plan og skulle slik vore drøfta i konsekvensutgreiinga. Situasjonen her er at ei eldre hytte alt ligg i konflikt med gravrøys ID 97453. Endring av planstatus frå LNF til Fritidsbebyggelse på ein avgrensa eigedom vil vera konfliktfult med omsyn til arealbruk. Det er motsegn til F18
Motsegn fell bort om F18 vert tatt ut av planframlegget og vert oppretthalde som LNF.